

Svensk vetenskap får jättedonation 13 miljoner kr till forskning

På torsdagen offentliggjordes en av de största donationer som på senare år kommit svensk vetenskap till del. Förutvarande generalkonsuln Torsten Söderberg, Göteborg, och hans broder, generalkonsul Ragnar Söderberg, Stockholm, har till tvenne lika stora stiftelser överlämnat sammanlagt 40 000 stamaktier i Förvaltnings a.-b. Ratos, moderföretag till Söderberg & Haak a.-b. Dagsvärdet av donationerna belöper sig till ungefär 13 milj. kr.

Stiftelsernas ändamål är att främja vetenskaplig forskning och vetenskaplig undervisnings- eller studieverksamhet av landsgagnelig innebörd, varvid företrädesvis de ekonomiska, medicinska och rättsvetenskapliga områdena skall komma i fråga. Även tillgodose...

Donatorer

SVENSKA DAGBLADET Fredagen den 13 maj 1960

TORSTEN OCH RAGNAR
SÖDERBERGS STIFTELSE

årsberättelse 2009

Verksamhetsåret 2009

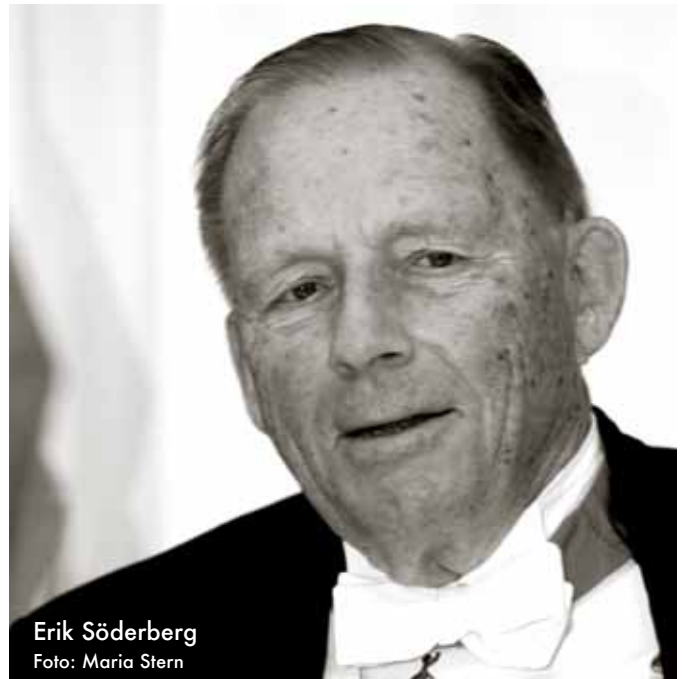
I maj månad år 1960 kunde man på förstasidorna i rikspresen läsa att bröderna Torsten och Ragnar Söderberg grundat varsin stiftelse och donerat ett samlat grundkapital om hela 13 miljoner kronor. Stiftelsernas ändamål var – och är alljämt – att anslå medel till forskning företrädesvis inom medicin, ekonomi och rättsvetenskap. Under de femtio år som stiftelserna nu verkat har det forskningspolitiska landskapet genomgått stora förändringar. Även om donationerna år 1960 var stora och betydelsefulla, var staten då den dominerande forskningsfinansieraren med sina direkta och noga specificerade fakultetsanslag. Idag är läget ett annat och externa finansierare som företag, stiftelser och statliga forskningsråd betyder mer och mer för forskningens utförare. Våra stiftelser har förmånen att medverka i denna spännande utveckling och att stötta forskning av god kvalitet, som förhoppningsvis leder till innovativa lösningar på specifika problem i kultur och samhälle och till förbättrad livskvalitet i vid bemärkelse.

Torsten och Ragnar Söderbergs stiftelser har under det gångna året fördelat anslag till forskning om cirka 260 miljoner kronor. Det gynnsamma ekonomiska läget under de senaste åren har gett stiftelserna möjlighet till flera stora satsningar. I nedanstående stapeldiagram kan avläsas hur den samlade anslagsnivån utvecklats under de senaste tio åren och i tabellen bredvid anges anslagens fördelning på mottagande universitet och organisationer.

Stiftelserna har under året på sedvanligt sätt delat ut sina priser. Om dessa priser finns notiser längre fram i denna årsberättelse; dessutom finns samtliga anslag förtecknade. Vi lämnar dessutom några smakprov på vad de forskare som vi stödjer ämnar fördjupa sig i. Om priserna och anslagen finns utförligare information att tillgå på stiftelsernas hemsida.

Sammansättning av styrelsen för Ragnar Söderbergs stiftelse har under det gångna året ändrats. Ordförande Erik Söderberg, vice ordförande Ingemar Ståhl samt suppleanten Henry Montgomery lämnade sina poster den sista april. Ragnar Söderberg tillträdde som ordförande och Marie Söderberg som vice ordförande. Styrelsens nuvarande sammansättning finns noterad på följande sida i årsberättelsen. Torsten Söderbergs stiftelses styrelsesammansättning har varit oförändrad under det gångna året.

Erik Söderberg avled senare på året, den 19 september. Han var son till stiftelsens grundare Ragnar Söderberg och hans hustru Ingerd, f. Wallenberg, och hade bland annat varit verksam inom Söderberg & Haak AB, som VD för NK och som ordförande för Ratons samt innehaft en rad andra styrelseuppdrag. År 2002 promoverades han till

Erik Söderberg
Foto: Maria Stern

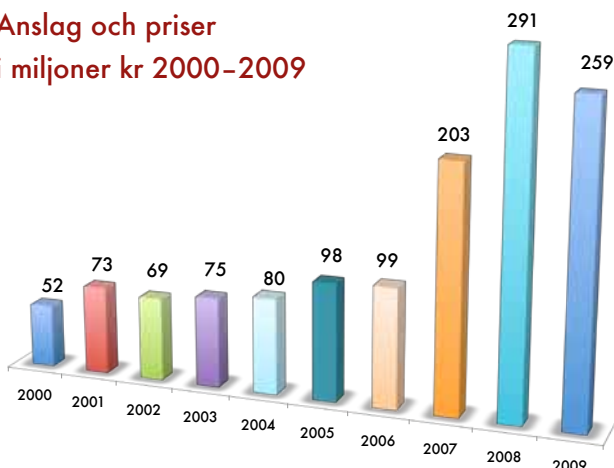
ekonomie hedersdoktor vid Göteborgs universitet. Erik Söderberg var ordförande i sin fars stiftelse under de expansiva åren 1993–2009 och stiftelserna kommer med tacksamhet ihåg hans insatser.

Stiftelserna har under året utökat sin beredningsorganisation. Torsten Söderbergs stiftelse har utvidgat sin krets med vetenskapliga rådgivare och Ragnar Söderbergs stiftelse har haft en provomgång med beredningsgrupper. Dessa sakförståndigas bedömningar utgör underlag för styrelsernas beslut.

Stiftelsernas kansli har i slutet på det gångna året flyttat till nyrenoverade lokaler i den fastighet där stiftelsernas grundare växte upp på Karlavägen 41. Arbetet med utvecklingen av hemsidan fortsätter och implementeringen av ett elektroniskt ansökningsystem har påbörjats liksom utformandet av former för uppföljning och utvärdering av stiftelsernas anslagsgivning.

Som ett led i Ragnar Söderbergs stiftelses strategiska arbete har påbörjats en serie med lärosätesbesök. Stiftelsen är angelägen att komma i samspråk med universitet och högskolor för att bättre kunna förstå och analysera de behov som dessa har och på så sätt anpassa formerna för anslagsgivningen.

Anslag och priser i miljoner kr 2000–2009

Anslagens fördelning 2009 i tkr

Karolinska Institutet	82.500
Lunds universitet	34.477
Göteborgs universitet	32.937
Uppsala universitet	17.707
Kungl. Vetenskapsakademien	13.922
Handelshögskolan i Stockholm	12.274
Stockholms universitet	7.285
Internationella Handelshögskolan i Jönköping	7.142
Linnéuniversitetet	3.329
Linköpings universitet	2.724
Entreprenörskapsforum	2.600
Mölnadalens museum	2.182
Övriga mottagare (≤ 2mkr)	26.247
Stiftelsernas priser med omkostnader	4.040
Avsättningar	10.000
Summa:	259.366

ÅRSREDOVISNING

STIFTELSEERNAS SAMMANLAGDA BALANSRÄKNING

Belopp i kr	2009-12-31	2008-12-31
TILLGÅNGAR		
Anläggningsstillgångar		
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>		
Kulturfastighet	18.159.537	18.159.537
Bostadsrätt	0	4.500.000
Inventarier	1.079.400	787.058
	19.238.937	23.446.595
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>		
Värdepapper ¹⁾	576.896.224	870.174.455
Summa anläggningstillgångar	596.135.161	893.621.050
Omsättningstillgångar		
<i>Kortfristiga fordringar</i>		
Övriga fordringar	7.442	53.796
Förutbetalda kostnader, upplupna intäkter	79.280	210.602
	86.722	264.398
Kassa och bank	519.193.042	99.359.569
Summa omsättningstillgångar	519.279.764	99.623.967
Summa tillgångar	1.115.414.925	993.245.017
EGET KAPITAL OCH SKULDER		
Eget kapital		
<i>Bundet eget kapital</i>		
Stiftelserna	620.201.039	594.201.039
<i>Fritt eget kapital</i>		
Disponibla medel	54.352.758	77.756.368
Årets resultat	-35.908.279 ²⁾	-23.403.610
	18.444.479	54.352.758
Summa eget kapital	638.645.518	648.553.797
Avsättningar		
Pensionsförpliktelser	2.326.914	2.806.385
Kortfristiga skulder		
Beviljade, ej utbetalade anslag	472.248.884	341.504.085
Övriga skulder	1.766.899	230.750
Upplupna kostnader, förutbetalda intäkter	426.710	150.000
	474.442.493	341.884.835
Summa eget kapital och skulder	1.115.414.925	993.245.017

STIFTELSEERNAS SAMMANLAGDA RESULTATRÄKNING

Belopp i kr	2009-01-01 -2009-12-31	2008-01-01 -2008-12-31
INTÄKTER		
Räntor och utdelningar	249.841.592	260.731.259
Återförda och återbetalda anslag	3.174.826	695.000
	253.016.418	261.426.259
KOSTNADER		
Beviljade anslag	-259.366.000 ²⁾	-290.933.600
Personalkostnader	-3.406.294	-1.566.111
Övriga externa kostnader	-8.061.582	-2.245.748
Avskrivningar av inventarier	-90.852	-18.158
	-270.924.728	-294.763.617
Rörelseresultat	-17.908.310	-33.337.358
Resultat från finansiella poster		
Resultat från övriga värdepapper	0	37.932.299
Resultat från anläggningstillgångar	8.000.000	0
Övriga ränteintäkter	75	1.483
Räntekostnader	-44	-34
	8.000.031	37.933.748
Resultat efter finansiella poster	-9.908.279	4.596.390
Bokslutsdispositioner		
Avsättning till stiftelserna	-26.000.000	-28.000.000
Årets resultat	-35.908.279²⁾	-23.403.610

¹⁾ Marknadsvärde 2009-12-31: 5.300.229.204 kr.

²⁾ Av 2009 års beviljade medel avser 35.908.279 kr tidigare upparbetade disponibla medel. Stiftelserna erhöll 2007 en extraordinär avkastning med anledning av en höjd och en extra utdelning från Ratos AB. Genom beslut av Skatteverket får stiftelserna dela ut den extraordinära delen av avkastningen under tre år, dock senast under 2009.

VÄRDEPAPPER (ANTAL AKTIER)	2009-12-31
Ratos AB, A och B	27.282.929
SCA, Svenska Cellulosa AB, B	90.000
Upplands Maskin AB	1.000
Hennes & Mauritz AB, B	10.000
Skanska AB, B	31.270
Industrivärden AB, C	40.000
Swedbank, A, preferensaktier	15.000

Stiftelsernas revisor

Thomas Thiel, aukt. revisor, KPMG

STYRELSEN FÖR TORSTEN SÖDERBERGS STIFTELSE, GÖTEBORG

Edvard Söderberg, med. dr h.c., hedersledamot, Stockholm

Tomas Söderberg, fil. dr h.c., ordförande, Källered

Peter Söderberg, fil. kand., vice ordf., Göteborg

Maria Söderberg, civilekonom, ledamot, Stockholm

Richard Arvidsson, docent, ledamot, Stockholm

Wanja Söderberg, teol. stud., suppleant, Marstrand

Anna Söderberg, fil. kand., suppleant, Stockholm

Elisabet Söderberg, doktorand, suppleant, Stockholm

Torsten Söderberg, produktutvecklare, suppleant, Hällingsjö

VETENSKAPLIGA RÅDGIVARE, TORSTEN SÖDERBERGS STIFTELSE

Professor Harry Flam, internationell ekonomi, Stockholms universitet

– ledamot av Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Professor em. Claes-Robert Julander, Handelshögskolan i Stockholm,

– ledamot av Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, f.d. rektor

Professor em. Gustaf Lindencrona, finansrätt, Stockholms universitet

– ledamot av Kungl. Vetenskapsakademien, f.d. rektor

Professor Bo Ralph, nordiska språk, Göteborgs universitet,

– ledamot av Svenska Akademien

Professor em. Hans Wigzell, medicin, Karolinska Institutet,

– ledamot av Kungl. Vetenskapsakademien, f.d. rektor

STYRELSEN FÖR RAGNAR SÖDERBERGS STIFTELSE, STOCKHOLM

Ragnar Söderberg, civilekonom, ordförande

Marie Söderberg, professor, vice ordförande

Barbro Montgomery, fru, ledamot

Katarina Söderbaum, civilekonom, ledamot

Jan Söderberg, ekon. dr h.c., suppleant

Lars Söderberg, civilekonom, suppleant

Alexandra Montgomery, VD, suppleant

Ann Stern, civilekonom, suppleant

BEREDNINGSGRUPPER, RAGNAR SÖDERBERGS STIFTELSE

Ekonomi:

Magnus Henrekson, Institutet för näringslivsforskning, ordf.

Barbara Czarniawska, Göteborgs universitet

Olof Arwidi, Lunds universitet

Rättsvetenskap:

Kristina Ståhl, Regeringsrätten, ordf.

Claes Sandgren, Stockholms universitet

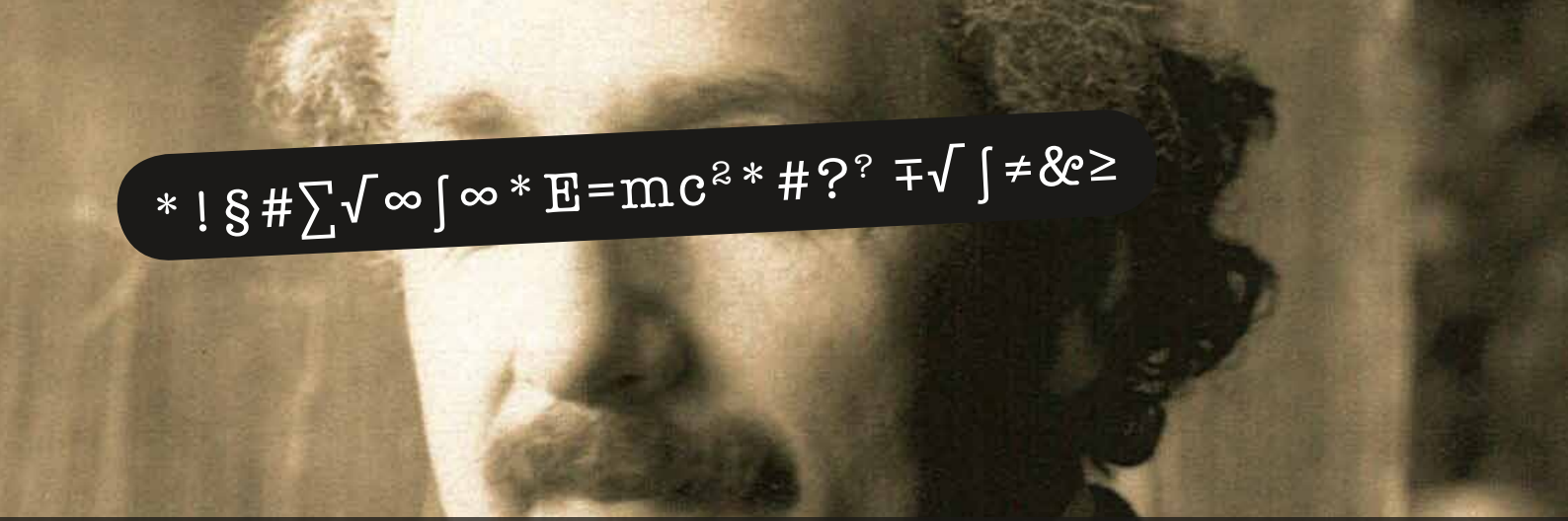
Per Cramér, Handelshögskolan, Göteborgs universitet

Medicin:

Hans Wigzell, Karolinska Institutet, ordf.

Olle Stendahl, Linköpings universitet

Ulf Smith, Sahlgrenska universitetssjukhuset

* ! § # ∑ √ ∞ ∫ ∞ * E=mc² * # ? ? ∓ √ ∫ ≠ & ≥

Prata som folk Einstein!

”Att bli duktig på att berätta begripligt om vetenskap och forskning är inte bara en fråga om talang eller metod. Det handlar också om självinsikt, omvärldsintresse, och om att ha ’rätt’ inställning till ett antal kanske avgörande frågor”. Det skriver Kristoffer Gunnartz i en ny bok om populärvetenskaplig kommunikation som ges ut på Norstedts förlag under hösten 2010. Stiftelserna, som stöder utgivningen, har fått möjligheten att publicera ett utdrag.

Jag har arbetat som vetenskapsjournalist i tio år. Större delen av tiden på Sveriges Radios vetenskapsredaktion i Uppsala. Under de här åren har jag haft förmånen att få prata med flera tusen forskare från alla möjliga discipliner och länder. I genomsnitt två, tre stycken om dagen, i ett decennium. De här mötena har oftast resulterat i bandade intervjuer, som jag sammantaget lagt ner tusentals arbetstimmar på: Jag har läst på, funderat på frågor, ställt dem till forskarna, lyssnat igenom svaren gång på gång, klippt och sållat, problematiserat, vänt och vridit. Och under åren sammanfattat allt – i bästa fall kort, korrekt och begripligt – i sammanlagt flera hundra populärvetenskapliga radioreportage och tidningsartiklar. I föreläsningar för allmänhet, forskare, politiker och barn. Och i bokform.

Det här nerkokandet av komplicerade forskningsgärningar har ofta varit väldigt roligt. Men också både frustrerande och svårt. Att berätta begripligt om komplicerad vetenskap och forskning är inte alltid lätt. Det är lika bra att få det sagt! I dagens informationsöversvämmade samhälle kan det vara en sann utmaning att överhuvudtaget lyckas fånga omvärldens uppmärksamhet för en sekund. Att sedan behålla den tillräckligt länge för att få folk att förstå vad man pratar om, och kanske till och med få dem att bli intresserade – det är ännu svårare. Ska det dessutom (som det ju ofta brukar bli) ske under tidspress, och med alldeles för snåla ramar för presentationen, då kan det lätt börja kännas hopplöst.

Men det betyder inte att det är omöjligt! Tvärtom! Att få allmänhet, politiker, journalister, forskningsfinansiärer och studenter att lyssna, och att förstå vad forskarvärlden håller på med, är något som de flesta kan bli bättre på. Dessutom med ganska enkla medel. För många kommer vägen dit förmodligen kräva att man tar en del viktiga steg som kommunikatör. Och det absolut första – och kanske mest avgörande för att lyckas – kan vara att ta sig en rejäl funderare på följande två frågor:

Vill du verkligen bli förstådd?

Och vilket pris är du i så fall beredd att betala för det?

— DEN EMPATISKE BERÄTTAREN —

Att prata om *insikter* man själv kommit till, i sitt liv eller i sin yrkesroll, kan lätt uppfattas som skrytigt. Särskilt i sammanhang när man utger sig för att ha något att lära ut till redan kompetenta människor. Men insikter kan vara viktiga. Och de flesta kommer nog fram till en och annan. Så även jag. En av de mest användbara för mig som vetenskapsjournalist är att grunden för att få folk att förstå komplicerade sammanhang inte handlar om att vara en jäkel på att berätta – att *prata* eller *skriva*. Det handlar om *empatisk* förmåga.

Det låter kanske flummigt, med det är det inte. Att kunna se en situation från någon annans perspektiv är nämligen en väg till att förstå vilka frågor de ”på andra sidan” måste få svar på för att bli intresserade. Och för att de ska förstå det man vill berätta om. Jag vågar påstå att det är en regel som gäller alla former av kommunikation. Oavsett om du är grundskolelärare, filmproducent i Hollywood, politiker, journalist eller forskare. Oavsett om du pratar, skriver, kommunicerar med bilder, ljud eller på något annat sätt. Utan svar på ”rätt frågor” är risken stor att den som lyssnar, läser, eller tittar ganska omgäende byter kanal, bläddrar till nästa sida i tidningen eller försvinner iväg med någon tanke ut genom fönstret i föreläsningssalen. Helt enkelt därför att de inte förstår *varför* de ska intressera sig. Varför de ska ta av sin dyrbara tid, och göra plats i sin redan överbelastad hjärna för just det här?

Man kanske kan tycka att omvärldens intresse är något man kan förvänta sig – särskilt om man har något spännande eller till och med viktigt att berätta. Och visst! Den kommunikatör som resonerar så har möjligtvis rätt i sak, men riskerar samtidigt att misslyckas kapitalt med sin uppgift. Självklart behöver det inte vara så att alla människor måste ha hjälp för att förstå varför de ska intressera sig för något. Men

”Any intelligent fool can make things bigger and more complex... It takes a touch of genius – and a lot of courage to move in the opposite direction”

Albert Einstein (1879–1955)

den som utgår från att de flesta behöver det har tagit ett viktigt första steg mot att knäcka en av kommunikatorens allra viktigaste koder: Förmågan att välja rätt innehåll, rätt ord och lagom många.

Det är den förmågan som hjälper dig att nå fram när du ska föreläsa, hålla tal eller skriva en artikel. Det är den förmågan som hjälper dig att bedöma vad som måste stå i ett pressmeddelande för att omvärlden ska orka lyssna. Det är också den förmågan som gör att du redan hunnit fundera på frågorna som kommer att ställas när media väl knackar på. Det är den förmågan som hjälper dig att få forskningsfinansiärer att se poängen med att ge just ditt projekt mer pengar. Och kanske är också denna förmåga – att förstå vilka frågor omvärlden vill ha svar på – en väg mot att bli en bättre, och mer framgångsrik forskare.

* * *

— DEN INTELLIGENTE MOTTAGAREN —

Klarar "folk" verkligen av att förstå allt det som forskarvärlden kommit fram till? Finns det saker som inte är värda att ens försöka berätta om? Vill alla förstå allt? Och kan vi som kommunikatörer använda kunskap om hur vår hjärna fungerar för att få omvärlden att vilja lyssna mer, och förstå oss bättre?

Alla som varit väl insatta i något komplicerat, och stått inför uppgiften att sammanfatta det för någon som kan väldigt lite om det, vet hur frustrerande det kan vara. Ibland är det svårt att acceptera att det som är så lätt för mig att förstå kan vara så svårt för andra att få in i huvudet. Och för den som upplever att de själva bär ansvaret för att det ska lyckas kan det vara frestande att skylla på mottagarnas begränsningar. Till exempel att som föreläsare hävda att ens åhörare inte förstår, därför att de är tröga. Men tänker vi efter så vet vi nog att det oftast inte handlar om att folk saknar den rätta kraften bakom pannbenet. Det som ofta saknas är snarare de rätta kunskapsbrickorna, svaren på de frågor som till och med den mest intelligente åhörare, läsare eller tittare behöver ha för att förstå det man pratar om. Och att ansvaret för att lyckas få den här informationen att nå fram till stor del ligger på dem som vill förmedla den – och på talarens eller skribentens förmåga att presentera den på rätt sätt. Förhoppningsvis på ett sätt som jobbar *med* och inte *mot* det organ som vi pratar till: Vår hjärna!

Den internationella ekonomiska samarbetsorganisationen OECD publicerade under andra halvan av 00-talet rapportserien *Understanding the brain*. I den andra rapporten, med undertiteln *The birth of a learning science*, konstaterade man att forskarnas kunskap om hur våra hjärnor fungerar nu börjat bli så stor att den borde kunna användas för att hitta effektivare sätt att lära ut nya kunskaper. Kort sagt: att den borde räcka för att hitta bättre metoder att få folk att begripa nya, och svåra saker.

Som vetenskapsjournalist kan jag konstatera att det är en slutsats som alla inte håller med om. Debatten om hur vår hjärna fungerar, och hur de kunskaper man har om detta skulle kunna användas, är fylld av experter med olika åsikter: Pedagoger, lingvister, filosofer, psykologer, neurovetare, fysiologer och molekylärbioologer – som alla angräpigt ämnet från olika håll. Men en sak är i alla fall säker. De

senaste decennierna har det gjorts massor av spännande upptäckter kring vårt kanske allra mest komplicerade organ. Studier inom vitt skilda områden som visat att vår hjärna har en oerhörd potential, men att den också har sina svaga punkter som avgör hur mycket ny information vi är kapabla att ta in och förstå.

En sådan flaskhals tycks vara vårt *arbetsminne*. Det är den funktion som man idag tror står för den första hanteringen av all den information som strömmar in i våra hjärnor – i varje givet ögonblick. Redan i mitten på 1950-talet började "hjärnforskare" ana att det här arbetsminnet hade sina begränsningar. Till exempel att det bara tycks kunna hålla ett visst antal pusselbitar med information i luften samtidigt. Det kan till exempel handla om hur många siffror i ett telefonnummer man kan hålla i minnet tills man hunnit skriva ner dem. Eller hur många faktaled i ett resonemang man kan hålla reda på, och få ihop till något begripligt, innan de olika pusselbitarna börjar försvinna. År 1956 kom den amerikanske psykologiprofessorn George Miller med ett närmast osannolikt precist svar på frågan. I en vid det här laget mycket välciterad artikel redogjorde han för experiment som visade att en genomsnittlig hjärna kan hålla reda på *sju* (plus minus två) informationsenheter åt gången. Senare har andra forskare visat att den siffran nog kan variera ganska mycket. Dels beroende på hur gammal man är, dels beroende på vad man uppfattar som en informationsenhet. Det som en oinsatt person betraktar som flera olika pusselbitar, kan uppfattas som en enda informationsenhet av en person med goda bakgrundskunskaper. Dessutom tycks hjärnans kapacitet att ta in ny information bero på vilka sinnen den riktas mot. På sjuttioalet kom en annan psykologiprofessor – minnesforskaren Allan Baddley – med en teori där han hävdade att vår hjärna har flera *parallella* arbetsminnen. Ett som är kopplat till vår hörsel och ett som behandlar den information vi tar in via våra ögon.

"I'm always surprised how little people know about anything. I'm puzzled by it."

Max Perutz (1914–2002), molekylärbioolog och nobelpristagare i kemi (1962)

Hur skulle då den här typen av teorier kunna komma till nytta för den som vill bli bättre på att berätta begripligt om vetenskap och forskning? Om de nu stämmer? En av de som funderat mycket på den frågan är den svenske kognitionsforskaren Peter Gärdenfors. I flera böcker har han försökt ge en samlad bild av forskarvärldens kunnande om hur hjärnan tar in information. Han har också själv samlat ihop ett antal intressanta tumregler för hur man tycks kunna hjälpa hjärnan att förstå bättre. Till exempel hur man kan "tala" till dess arbetsminne.

Ett sådant knep verkar vara att försöka presentera svåra resonemangskedjor i fler steg, där varje delresonemang ganska snabbt knyts ihop och sammanfattas innan man går vidare till nästa steg. Det rådet bygger bland annat på forskning som visar att de pusselbitar som får plats i en människas arbetsminne bara verkar kunna hållas kvar där i några få minuter innan de trängs ut av annan information. Om personen i fråga förstår hur pusselbitarna hänger ihop tycks bitarna smälta ihop till en enda enhet, vilket i sin tur gör att informationen kan flyttas vidare i hjärnan och ge plats för nya pusselbitar, ett nytt resonemangssteg i arbetsminnet.

Kristoffer Gunnartz är vetenskapsjournalist med förflutet på Sveriges Radios vetenskapsredaktion. Han är sedan några år frilansare, och har arbetat med att hjälpa andra att kommunicera vetenskap. År 2007 gav bokförlaget DN ut hans första bok, *Välkommen till övervakningssamhället*, som fick 2007 års pris för god och granskande vetenskapsjournalistik av SFVJ (Svenska föreningen för vetenskapsjournalistik). Boken *Prata som folk, Einstein – Att berätta begripligt om vetenskap* ges ut på Norstedts förlag under hösten 2010.

Det Söderbergiska Journalistpriset

Det Söderbergiska Journalistpriset i medicin 2009 om 150 000 kr tilldelades Anna Larsson, Sveriges Radio, för "professionellt journalistiskt arbete präglat av integritet, kunnighet och kvalitet". Larsson, till vardags på Eko-redaktionen, arbetar även med en avhandling om medicinska intressegruppers påverkan på media samt föreläser om populärvetenskapligt berättande. När stiftelserna träffade pristagaren (läs hela intervjun på vår hemsida) tog vi tillfället i akt och bad om tips på hur man som forskare skriver populärvetenskapligt:

—Börja med resultaten och det viktigaste. Skriv inte för långt, folk har inte tid med tanke på den informationsflod som existerar i dagens samhälle. Gör innehållet konkret på något sätt. Spegla det ur en personlig vinkel kanske, exempelvis så att folk kan identifiera med ett fall, eller så skriver man i en ton som får läsaren att känna sig delaktig.

Journalistpriset delades ut i samarbete med Svenska Läkaresällskapet som tillsammans med Larsson arrangerade ett halvdagsseminarium på ämnet "barnets hjärna – vårda och värna". Gästföreläsare som Hugo Lagercrantz och Martin Ingvar kastade ljus på hjärnans utveckling från fosterstadiet till skolålder; forskaren och konsertpianisten Fredric Ullén talade om den musicerande barnhjärnan. Huvudtalare var Patricia Kuhl, känd för sina studier kring hur olika språk och tilltal kan utveckla spädbarnets inlärningsförmåga. Kuhl förklarade i sin föreläsning varför många ungdomar tycker det är svårt att plugga franska eller tyska i högstadiet, flerspråkighet stimuleras som bäst redan vid 6–8 månaders ålder!

Söderbergiska Journalistpriset har tilldelats bland andra:

Inger Arenander (2008), Rolf Gustavsson (2007), Johan Schück (2006), Carl-Olof Rydén (2005), Anders R. Olsson (2004)

Söderbergiska Handelspriset har tilldelats bland andra:

Torsten Jansson (2008), Jonas och Robert af Jochnick (2007), Ulf Elg och Ulf Johansson (2006), Björn Passad (2004)

Det Söderbergiska Handelspriset

Text: Dag Klackenborg, VD Svensk Handel

Väl fungerande logistik, distribution och förpackningar är avgörande faktorer när det gäller att stärka handelsföretagens konkurrenskraft på marknaden. Därför tilldelades 2009 års Söderbergiska Handelspris Gunilla Jönson och Mats Abrahamsson för deras mångåriga forskningsinsatser och kunskapsspridning.

Gunilla Jönson är professor i förpackningslogistik vid Lunds Tekniska Högskola och har bl.a. arbetat med produktsäkerhet och miljöfrågor inom förpackningsbranschen. Mats Abrahamsson är professor i logistik och management vid Linköpings universitet och har bl.a. forskat om strategier, strukturer och tidsstyrd direkt-distribution. De två pristagarna har också genom handledning av forskarstudenter bidragit till återväxten av kompetenta forskare inom dessa för handeln så viktiga kunskapsområden.

Handelspriset är det största i sitt slag och delas ut till den som genom framstående teoretiska eller praktiska insatser bidragit till utvecklingen inom distributionsområdet i vid bemärkelse. Prisutdelningen ägde rum i samband med Svensk Handels årsstämma den 11 maj 2009 och följdes av föreläsningar samt frågestund med pristagarna. Jönson och Abrahamsson delar prissumman på 500 000 kr.

Torsten och Wanja Söderbergs pris

Röhsska museets prisnämnd för Torsten och Wanja Söderbergs pris var enhällig i sitt beslut att tilldela den finske formgivaren Harri Koskinen årets pris om 1 miljon kronor. Motiveringen löd: "Harri Koskinen är en av de formgivare som nu lyser starkast i arbetet på att föra den nordiska designtraditionen vidare. Hans stora och breda produktion har ett unikt, stramt och konsekvent genomfört formspråk med tydlig nordisk förankring i kraven på god funktion, formens enkelhet och materialval, sådant som tillsammans skapar ett bestående värde. Samtidigt som han med stor framgång samarbetar med designintensiva företag i olika delar av världen, medverkar han aktivt i förnyelsen av sitt hemlands designindustri."

Priset delades ut av rektor Pam Fredman i samband med en högtidlighet på Göteborgs universitet. Dagen till ära höll den amerikanske organisations-teoretikern Mary Jo Hatch en föreläsning på temat design och samhälle medan professor Kerstin Wickman reflekterade över en kärlekshistoria till finsk design. Unga talanger från operaprogrammet vid Högskolan för Scen och Musik stod för underhållningen och ceremonin följdes av en traditionsenlig visning av pristagarens verk på Röhsska museet.

Torsten och Wanja Söderbergs Pris har tilldelats bland andra:

Steinunn Sigurðardóttir (2008)

Torbjørn Anderssen, Andreas Engesvik och Espen Voll (2007)

Ole Jensen (2006)

Det Söderbergiska priset

Kungl. Vetenskapsakademien beslutade att utdela Söderbergiska priset inom rättsvetenskap 2009 om 1 miljon kronor till Lennart Pålsson vid Juridiska institutionen, Lunds universitet för "synnerligen framstående vetenskapliga arbeten inom den internationella privaträtten".

Lennart Pålsson har genom sin forskarkarriär gjort betydande insatser inom internationell privat- och processrätt, på främst svensk och europeisk nivå. Nyckelboken i hans vida bokproduktion, *Brysselkonventionen, Lugano-konventionen och Bryssel I-förordningen* (2002), har försett svenska jurister med ett förstklassigt material och verktyg för lagstiftning.

Pålssons rika författarskap omfattar renodlad "europarätt" men är primärt fokuserad på den internationella privat- och processrätten. Hans teoretiskt banbrytande doktorsavhandling *Haltande äktenskap och skilsmässor* (1966) följdes av internationellt uppmärksammade familjerättsliga studier i böckerna *Marriage and Divorce in Comparative Conflicts of Laws* (1974) och *Marriage in Comparative Conflicts of Laws* (1981).

Hans böcker inom svensk rättspraxis i internationell processrätt och familje- och arvsrätt tillsammans med hans kommentarer i Svensk juristtidning, har starkt bidragit till den svenska privat- och processrätts utveckling.

Lennart Pålsson är idag fortfarande aktiv som forskare, och hans författande har aktualiserats genom Sveriges medlemskap i EU, där den internationella privaträtten utgör ett viktigt instrument för att skapa ett område för frihet, säkerhet och rättvisa.

Källa: Kungl. Vetenskapsakademien, www.kva.se

Diplom utformat av Pontus Ljungberg. Kalligrafi: Anders Thorsander.

Söderbergiska Priset har tilldelats bland andra:

Felix Mitelman (2008), Per Krusell (2007), Catharina Svanborg och Lars Björck (2006), Nils Jareborg och Jan Ramberg (2005)

- Finansieras gemensamt av Torsten och Ragnar Söderbergs stiftelser
- ▲ Finansieras av Torsten Söderbergs stiftelse
- ★ Finansieras av Ragnar Söderbergs stiftelse

EKONOMI- OCH RÄTTSVETENSKAP

- ★ Albinsson, Staffan, Göteborgs universitet
720 000 kronor
Copyright Revenues and the Music Industry in Sweden, 1985–2010
- ▲ Alvstam, Claes Göran
Handelshögskolan, Göteborgs universitet
2 066 000 kronor
Forskningsmiljön Centre for International Business Studies
- ★ Anselmsson, Johan, Lunds universitet
12 600 000 kronor
Mot ett integrerat ramverk för interna, externa och finansiella värden i varumärkesarbetet
- ★ Asp, Petter, Stockholms universitet
195 000 kronor
XIV Nordiska Workshopen i straffrätt
- ▲ Axelsson, Björn
EFI / Handelshögskolan i Stockholm
1 000 000 kronor
Vidmakthållande och förstärkning av en miljö för handelsrelevant forskning
- Berg, Per Olof, Stockholms universitet
250 000 kronor
Metropolitan Marketing Studies
- ▲ Bergfelt, Hans, Mölndals stad / Gunnebo Slott
500 000 kronor
Ekonomisk historia – forskning på Gunnebo Slott och Trädgårdar
- ★ Blombäck, Anna, Högskolan i Jönköping (IHH)
3 171 000 kronor
Leda med värderingar – En studie av företags värderingsinitiativ
- Braunerhjelm, Pontus, Entreprenörskapsforum
2 600 000 kronor
Entreprenörskapets ekonomi. Ett internationellt forskningsprojekt om betydelsen av institutioner, entreprenörskap och mikroekonomisk dynamik
- ★ Brundin, Ethel, Högskolan i Jönköping (IHH)
2 271 000 kronor
Family capital and entrepreneurial performance across generations in family firms
- ★ Dergård, Johan, Lunds universitet
2 060 000 kronor
Rapportering av intellektuellt kapital – utformning och användning
- ★ Elg, Ulf, Ekonomihögskolan, Lunds universitet
4 011 000 kronor
Creating brand value and market orientation on emerging markets
- Gernandt, Johan,
Stockholm Centre for Commercial Law,
Stockholms universitet
750 000 kronor
Post doc-stipendier för forskare i kommersiell rätt
- ★ Gernandt, Johan
Stockholm Centre for Commercial Law,
Stockholms universitet
250 000 kronor
Forskningsamarbete om European Law Forum
- ★ Granhag, Pär Anders, Congrex AB
150 000 kronor
European Association of Psychology and Law konferens på temat "Towards a positive legal psychology"
- ★ Göransson, Anita, Uppsala universitet
2 811 000 kronor
Bygga maktbas: Uppbyggnad och utveckling av databas över ledande positioner
- ★ Hallin, Anette, Kungl. Tekniska högskolan
200 000 kronor
Innovative sprawl? The study of innovative organizing and management in service organizations
- ▲ HDK / Handelshögskolan, Göteborgs universitet
1 500 000 kronor
Första årets finansiering av professuren i design management
- Holmquist, Carin,
Handelshögskolan i Stockholm (EFI)
880 000 kronor
Effects of firm ownership transitions on economic growth and job creation
- ▲ Husebye, Alexander
Föreningen Centrum för Näringslivshistoria
1 400 000 kronor
Näringslivets korrespondens
- Hydén, Håkan, Lunds universitet
140 000 kronor
Pufendorfseminarier
- Janse, Daniel, Uppsala universitet
235 000 kronor
Self-defence against international terrorism
- ▲ Johansson, Ulla
Handelshögskolan, Göteborgs universitet
8 000 000 kronor
Torsten and Wanja Söderberg Center for Design Management
- Johansson, Jesper, Stockholms universitet
440 000 kronor
EG-fördragsenlig symmetri
- Johansson, Kjell, Högskolan i Borås / Göteborgs universitet, 100 000 kronor
Tryckning av avhandlingen Substance over form – En rättsvetenskaplig studie med utgångspunkt i redovisningsrätten
- ★ Josefsson, Henrik, Uppsala universitet
809 000 kronor
Legal Conditions for an Ecologically Sustainable Water Management
- Karlson, Nils
Ratio – Näringslivets forskningsinstitut
1 619 000 kronor
Ekonomisk-politiska reformer i välfärdsstater
- Korpi, Martin
EHFF, Handelshögskolan i Stockholm
60 000 kronor
Migration och inkomstspridning
- Kumlin, Krister
350 000 kronor
Kriminologipriset
- Kungl. Vetenskapsakademien
1 300 000 kronor
Det Söderbergska Priset 2009 med omkostnader
- ★ Lakemond, Nicolette, Linköpings universitet
1 644 000 kronor
Kunskapsintegration mellan företag – Interorganisatoriskt samarbete i produktutveckling
- ★ Langlet, David
Handelshögskolan, Göteborgs universitet
335 000 kronor
En rättslig studie av rörledningar – folkrättsliga befogenheter och frågor om ansvar
- Larsson, Per
Stockholms universitet
480 000 kronor
Whistleblowing and Corruption
- ★ Linton, Marie, Högskolan i Jönköping (IHH)
1 700 000 kronor
Erkännande och verkställighet av utländska avgöranden – utomeuropeiskt och europeiskt
- ★ Lyles, Max, Örebro universitet
783 000 kronor
Avtalsfrihet och privatautonomi. Betydelsen i rättslivet under 1800-talet
- ★ Magnusson Sjöberg, Cecilia
Stiftelsen för rättsinformation
580 000 kronor
Access to information: future knowledge organisations
- ★ Malmberg, Jonas, Uppsala universitet
636 000 kronor
Rättslig reglering och ekonomins funktionssätt
- ★ McKelvey, Maureen, IMIT (Institute for Management of Innovation and Technology)
250 000 kronor
Companies in Asia: A global shift in the knowledge economy
- ★ Mispelaere, Jan Hector, Uppsala universitet
2 041 000 kronor
Marknaden före marknadsekonomi. Rörlighet och försörjning bland svensk allmog 1600–1750

- Moëll, Christina, Lunds universitet
56 000 kronor
Juridik och tvärvetenskap – Epigenetik
  - ★ Nordlund Edvinsson, Therese, Stockholms universitet
705 000 kronor
Karriärmönster bland familjeföretagens döttrar
1850–2000
  - ★ Nordlund Edvinsson, Therese, Stockholms universitet
50 000 kronor
Broderskap i näringslivet: en studie om
homosocialitet i Kung Orres Jaktklubb 1890–1960
  - ▲ Nyberg, Klas, Stockholms stadsarkiv
400 000 kronor
Handelskillen och kollektivt handlande:
Grosshandels societeten
  - ★ Nyström, Kristina, Ratioinstitutet
244 000 kronor
Entreprenöriella politiker
  - Olson, Olov
Handelshögskolan, Göteborgs universitet
3 400 000 kronor
Forskning i ämnet redovisning
  - ★ Pehrsson, Anders, Linnéuniversitetet
1 477 000 kronor
Svenska miljöteknikföretags marknadsexpansion
  - Pettersson, Anastasia, Näringslivets arkivråd
175 000 kronor
Produktion av arkivhandbok för företag och
organisationer
  - ★ Samuelson, Lennart
Östekonomiska Institutet, SITE, HHS
594 000 kronor
Sovjetunionens koncessionspolitik och svenska
företags Rysslandsaffärer efter 1917
  - Sandström, Ulf, Linköpings universitet
1 080 000 kronor
Ger toppforskning konkurrensfördelar till företagen?
  - ★ Sharma, Dharma Deo,
Handelshögskolan i Stockholm
5 540 000 kronor
Importing Swedish retail companies: predictors of
performance
  - ★ Singer, Anna, Uppsala universitet
52 000 kronor
Nordiskt seminarium, nordisk samborätt
  - ★ Sjödin, Erik, Uppsala universitet
880 000 kronor
Ett europeiserat medbestämmande – från
löntagarmakt till bolagsstyrning
  - ★ Sjöholm, Fredrik,
Institutet för Näringslivsforskning
1 628 000 kronor
Economic Development in East Asia
  - ★ Stattin, Daniel, Uppsala universitet
1 050 000 kronor
Bolagsstyrning och incitament – en rättsvetenskaplig
studie
  - Strömberg, Per
Institutet för Finansforskning – SIFR
550 000 kronor
"Asset Allocation and Pricing in the Light of the
Recent Financial Crisis"
  - Svensk Handel
750 000 kronor
Det Söderbergiska Handelspriset 2009 med
omkostnader
  - ★ Svensson, Eva-Maria, Göteborgs universitet
99 000 kronor
Nordisk forskarkonferens samarrangerad av
juridiska inst. vid Göteborgs och Tromsø universitet,
"Kjønng og rett – teori og metode"
  - ▲ Söderlund, Magnus
EFI / Handelshögskolan i Stockholm
4 200 000 kronor
Center of Excellence för marknadsföringsforskning
vid Handelshögskolan i Stockholm
  - ★ Walleng, Kajsa, Uppsala universitet
150 000 kronor
Sambors kunskaper och reflektioner kring
sambolagstiftningen
  - ★ Willesson, Magnus, Linnéuniversitetet
1 852 000 kronor
Operationella risker i svenska banker
  - ★ Wiman, Bertil, Uppsala universitet
450 000 kronor
En ny svensk koncernbeskattning
  - Zamboni, Mauro, Stockholms universitet
470 000 kronor
Internationell delegation och nationell
konstitutionalism
  - Zamboni, Mauro, Stockholms universitet
300 000 kronor
The corporation in transnational law: Setting the
legal foundations
  - ★ Zetterberg, Charlotta, Uppsala universitet
2 261 000 kronor
Miljörättslig kontroll av kemikalier
  - Åhman, Karin Maria Fredrika, Uppsala universitet
835 000 kronor
Lagprövningsrätten i svenska domstolar under
2000-talet
  - ▲ Härutöver avsätter Torsten Söderbergs stiftelse
9 000 000 kr till en speciell satsning i ekonomi /
rättsvetenskap under 2010
-
- ## MEDICIN
- Agace, William, Lunds universitet
3 000 000 kronor
Regulation of intestinal T cell differentiation and
homing in health and disease
  - Agerberth, Birgitta, Karolinska Institutet
1 000 000 kronor
Novel strategy to combat infectious diseases by
inducing innate defence peptides
  - Andersson, Tommy, Lunds universitet
3 000 000 kronor
A novel Wnt5a-based therapy for ERa-negative
breast cancer patients
  - Berggren, Per-Olof, Karolinska Institutet
1 000 000 kronor
Signal-transduction in the pancreatic beta cell
  - Collin, Mattias, Lunds universitet
2 000 000 kronor
Bakteriella sockerbefriande enzymer mot
autoimmunitet
  - Ehrsson, Henrik, Karolinska Institutet
3 000 000 kronor
Identifying the brain mechanisms of body ownership
  - Eriksson, Elias, Göteborgs universitet
3 000 000 kronor
Testing a new hypothesis regarding the role of
serotonin for human emotions and behaviour
  - Eriksson, Ulf, Karolinska Institutet
2 000 000 kronor
Role of VEGF-B in obesity, type 2 diabetes, and
cardiac-specific angiogenesis
  - Groop, Leif, Lunds universitet
2 000 000 kronor
Novel genes for type 2 diabetes zoom in on the
enteroinsular axis: TCF7L2 and GIPR
  - Hansson, Gunnar C., Göteborgs universitet
3 000 000 kronor
Defekter i det inre mukuslagret i tjocktarmen som
orsak till sjukdomen ulcerös kolit
  - ▲ Hellström, Ann, Göteborgs universitet
2 000 000 kronor
Molecular defence against retinopathy of prematurity
– screening, prevention and treatment
  - Henriques Normark, Birgitta, Karolinska Institutet
1 000 000 kronor
Mechanisms for Pneumococcal Invasive Disease in
Healthy and Compromised Individuals
  - Holmdahl, Rikard, Karolinska Institutet
2 000 000 kronor
From genes and disease pathways to prevention of
rheumatoid arthritis
  - Höög, Christer, Karolinska Institutet
3 000 000 kronor
Human oocytes – why so error-prone?
  - Jerlhag, Elisabet, Göteborgs universitet
580 000 kronor
Is central ghrelin signalling required for reward
induced by addictive drugs and behaviour
  - Landström, Marene, Uppsala universitet
1 000 000 kronor
Nya prognos- och behandlingsprinciper för
prostatacancer
  - Karpman, Diana, Lunds universitet
1 000 000 kronor
Bacterial virulence factors, innate immunity and
prothrombotic mechanisms in renal disease
  - Kirsebom, Leif Arne, Uppsala universitet
2 000 000 kronor
Sporeulation in Mycobacteria
  - Kämpe, Olle, Uppsala universitet
1 000 000 kronor
Studier av organspecifik autoimmunitet –
immunologiska, genetiska och epidemiologiska
studier
  - Liu, Kui, Umeå universitet
2 000 000 kronor
Molekylära studier av kvinnlig fertilitet och infertilitet

MEDICIN forts...

- Lundberg, Jon, Karolinska Institutet
4 000 000 kronor
Fysiologisk och terapeutisk betydelse av nitrat och nitrit
- Mårtensson-Bopp, Inga-Lill, Göteborgs universitet
2 000 000 kronor
The role of the pre-B cell receptor in the development of systemic autoimmunity and cancer
- Nilsson, Jan, Lunds universitet
3 300 000 kronor
Characterization of atheroprotective immunity and development of immunomodulatory therapy
- Olofsson, Sven-Olof, Göteborgs universitet
3 000 000 kronor
Mekanismen bakom fett i skelettmuskler och utvecklingen av insulinresistens
- Olsson, Tomas, Karolinska Institutet
4 000 000 kronor
Genes, environment and pathogenesis of multiple sclerosis
- Petersén, Åsa, Lunds universitet
1 000 000 kronor
Huntington disease – at the molecular interface of depression and obesity
- Rönnblom, Lars, Uppsala universitet
886 000 kronor
The type I interferon system in the etiopathogenesis of systemic autoimmune diseases
- Smith, CI Edvard, Karolinska Institutet
1 500 000 kronor
Splice-Correction as Treatment for X-Linked Agammaglobulinemia and other Genetic Disorders
- Tryggvason, Karl, Karolinska Institutet
4 000 000 kronor
Laminins in Stem Cell Differentiation
- Valadi, Hadi, Göteborgs universitet
632 000 kronor
Exosomes shuttle RNA between cells, discovery of new biomarkers using cancer exosomes
- Wahren-Herlenius, Marie, Karolinska Institutet
4 000 000 kronor
Molecular basis for congenital heart block
- Wallberg-Henriksson, Harriet, Karolinska Institutet
50 000 000 kronor
Torsten och Ragnar Söderbergs professor i medicinsk vetenskap
- ▲ Zetterberg, Henrik, Göteborgs universitet
2 000 000 kronor
Targeted proteomics and biological activity of amyloid-related proteins in Alzheimer's disease
- Zierath, Juleen, Karolinska Institutet
2 000 000 kronor
Identification of Molecular Targets to Improve Glucose Homeostasis
- Öquist, Gunnar, Kungl. Vetenskapsakademien
10 000 000 kronor + 180 000 kronor
Inrättandet av ytterligare en forskningsprofessor i medicin + kostnader i samband med inrättandet av professorer

ÖVRIGT

- ▲ Andersson, Christer
175 000 kronor
Markradarundersökning av Ås kloster
- ★ Belfrage, Louise
Kod-Knäckarna, ideell förening
250 000 kronor
"När läsningen går som på räls", ett projekt om dyslexi och andra läs- och skrivsvårigheter
- Björnsson, Anders,
Svenska Humanistiska Förbundet
25 000 kronor
Årsboken Inte bara Versailles
- ★ Bortolozzi, Anna, Nationalmuseum, Stockholm
1 417 000 kronor
A Catalogue of the Italian Architectural Drawings in the Cronstedt Collection in the NM
- ▲ Botwid, Katarina, Göteborgs universitet
460 000 kronor
Skärvans Renässans – ny analysmetod för tolkning av arkeologisk keramik
- ▲ Bäcklund, Nicke,
Stiftelsen Göteborgs Högre Samskola
1 000 000 kronor
Bioteknik- och biokemiutveckling vid gymnasiet Göteborgs Högre Samskola
- ▲ Bäcklund, Nicke
Stiftelsen Göteborgs Högre Samskola
1 000 000 kronor
Den "Söderbergska" villan på Föreningsgatan 17
- ▲ Carelli, Peter
105 000 kronor
Death and Burial in Medieval Scandinavia
- ★ Carlsson, Lena
75 000 kronor
Selma, Anna och Elise
- Dahl, Karin, Göteborgs universitet
15 000 kronor
La réception de l'oeuvre de Stig Dagerman en France. La consécration d'un écrivain étranger
- Danielson, Jeanette
Sancta Birgitta Klostermuseum
500 000 kronor
Sancta Birgitta i Europa
- Derr, Lillemor
68 000 kronor
Ny, andra upplaga av boken Textila Juveler: smyckekonstnär Sonja Hahn-Ekberg
- ▲ Ekman, Manne
15 000 kronor
Återställande av kistplåtar funna i det Almrothska gravkoret i Källered
- ▲ Eliasson, Roger, Stiftelsen Aerozeum
600 000 kronor
Projektanslag Aerozeum
- Engwall, Gunnel, Stockholms universitet
2 500 000 kronor
Utgivning av August Strindbergs Samlade Verk
- Ferm, Olle, Sällskapet Runica et mediaevalia
150 000 kronor
Academic Sermons and Swedes at the University of Vienna in the 15th Century
- Fischer, Peter, Föreningen Friends of the Swedish Cyprus Expedition
987 000 kronor
The Swedish Cyprus Expedition at Hala Sultan Tekke
- Fjæstad, Björn, Forskning & Framsteg
80 000 kronor
Fortsatt utgivning av tidskriften
- Grönsö Kulturhistoriska Stiftelse
30 000 kronor
Med nål och tråd på Grönsö
- Gunnartz, Kristoffer
300 000 kronor
"Prata som folk Einstein – Hur man berättar begripligt om forskning och varför det är viktigt"
- Gunnehed, Ulf, K3 Karlsborg
10 000 kronor
Tryckningsanslag till "Livregementets husarer, K3 – 25 år i Karlsborg"
- Gunneriusson Wistman, Christina
50 000 kronor
Museiskapanden på det svenska konstfältet krig 1900-talets mitt
- Göransson, Elisabet, Lunds universitet
75 000 kronor
Sophia Elisabet Brenner – lärd kvinna och författare under stormaktstiden
- ▲ Hagberg, Johnny, Missalestiftelsen, Skara
100 000 kronor
Äldre Västgötalagen
- ▲ Hagberg, Magnus, Livrustkammaren
193 000 kronor
Brandklipparen & Pompe – och alla andra hästar och hundar hos kung och drottning
- ★ Hagströmer, Denise, Royal College of Art, London
120 000 kronor
En nationell vision?: svenska ambassader och residens från 1900-talets mitt till idag
- Hagström, Linus, Utrikespolitiska institutet
700 000 kronor
The Politics of National Identity and Japan's Foreign Policy
- ▲ Hasslöf, J O Rune
Stiftelsen Bohusläns Försvarsmuseum
60 000 kronor
Biografiska anteckningar om underofficerare och underbefäl vid Kongl. Bohusläns Regemente
- Helander, Hans, Uppsala universitet
100 000 kronor
Internationell neolatinsk konferens i Uppsala
- ▲ Hellblom Sjögren, Lena
350 000 kronor
Barnets bästa och barnets mänskliga rättigheter i svåra vårdnadskonflikter

- Hesselbom, Ted, Röhsska museet
1 500 000 kronor
Permanent utställning av pristagarna till Torsten och Wanja Söderbergs pris
- ▲ Holm, Mikael, Stiftelsen Motortorpedbåten T56
175 000 kronor
Den k-märkta motortorpedbåten T56
- ▲ Houby-Nielsen, Sanne, Statens Museer för Världskultur [Medelhavsmuseet]
175 000 kronor
Georgiens kultur genom tiderna
- ▲ Husebye, Alexander,
Föreningen Centrum för Näringslivshistoria
290 000 kronor
Karossmakarnas historia
- ★ Jansén, Maria, Östergötlands länsmuseum
150 000 kronor
Reijmyre glasbruk 1810–2010 – formgivare, konstnärer och fantastiska yrkesmän under 200 år
- Johansson, Anders, Föreningen Mälsåkers framtid
100 000 kronor
Svenska Norgehjälpen – En folkrörelse för ett broderfolk i nöd
- ▲ Jonsson, Gabriel, Stockholms universitet
40 000 kronor
Peacekeeping on the Korean peninsula: The Role of Commissions
- Karlander, Olof
100 000 kronor
Kapplöpningar och fullblodsavel i Sverige
- Klackenbergs, Dag
Föreningen De Svenska Historiedagarna
100 000 kronor
De svenska historiedagarna i Vasa 2009
- ▲ Larsson, Lars, Kulturen, Lund
450 000 kronor
Nedbrunna hus – brännande frågor. En bebyggelsesekvens inom en skånsk centralplats
- Lind, Johan, Stockholms universitet
75 000 kronor
Quercus – en hyllning till ekens mångfald
- ▲ Lindberg, Anette, Stockholms universitet
120 000 kronor
Rekonstruerade religioner. En forskningsdiskussion om religionsarkeologi
- Lindgren, Jan, Uppsala universitet
100 000 kronor
Tysk-skandinaviskt symposium om vetenskapliga kontakter och nordisk ideologi ca 1900–1945
- Lindkvist Larsson, Ingela, Stockholms universitet
460 000 kronor
Hur inkludering och exkludering uttrycks i skolans vardagspraktik
- ▲ Ljungberg, Pontus, Ljungbergsmuseet i Ljungby
180 000 kronor
Inköp av målningstriptyk till museets permanenta samling
- Löw, Kjell, Gustavsbergs Porslinsmuseum AB
50 000 kronor
Sanitetsporslinsfabriken i Gustavsberg
- Malmer, Lars G
Internationella Vetenskapsfestivalen Göteborg
250 000 kronor
Forskningsinformativa insatser vid Internationella Vetenskapsfestivalen Göteborg
- ▲ Mattsson, Annie, Uppsala universitet
11 000 kronor
Handskriftcirkulerade smädeskrifter mot Gustav III 1772–1792
- Mauritzon, Sofie, Stockholms universitet
150 000 kronor
Forskardagarna 2010
- ▲ Nitenberg, Annelie, Vänermuseum
150 000 kronor
Sunnerbyprojektet
- ★ Norlander Eliasson, Sabrina
Svenska Institutet i Rom
93 000 kronor
"The City of the Soul. The literary making of Rome" på SI i Rom 2010
- ▲ Norrby, Göran
143 000 kronor
Ordnade eliter. Organiseringen av Nordens statsbärande skikt 1660–1920
- ▲ Nyberg, Gudrun
50 000 kronor
Detta är Peter Militz – en bortglömd gustavian stiger fram ur arkiven
- ▲ Olsson, Agneta
Styrsö församling
50 000 kronor
Konsertverksamhet för barn och ungdom
- Ortmark, Åke
100 000 kronor
Den svenska televisionens historia
- ★ Parknäs, Lennart
295 000 kronor
En utställning om skulptören Aron Jerndahl
- Pettersson, Johan
Läkare Utan Gränser
650 000 kronor
Utbildning i hälsoinsatser i läginkomstland
- ▲ Rahe, Ulrika, Chalmers tekniska högskola
1 000 000 kronor
Pattern Generation in Formal Systems – A Basic Design Approach to Formation of a Language of Form
- Röhsska museet
1 750 000 kronor
Torsten och Wanja Söderbergs pris med utställning och omkostnader
- Sahlin, Nils-Eric
Lunds universitet
235 000 kronor
Internationell workshop om beslutsteori
- ★ Sandberg, Stefan, Förbundet Unga Forskare
50 000 kronor
Stockholm International Youth Science Seminar (SIYSS)
- ▲ Sidén, Per Gunnar, Stockholms universitet
50 000 kronor
Från Lödöse till Uleåborg – Sveriges och Finlands urbanisering 1200–1610
- ▲ Skarin Frykman, Birgitta
Etnologiska föreningen Västsverige
100 000 kronor
Hembyggsbok om Utby, Göteborg
- ★ Skiöld, Gitten
Livrustkammaren
147 000 kronor
Kungslott och kungahus
- Stavenow-Hidemark, Elisabet
110 000 kronor
Från frihetstidens textilfabriker
- Stiftelsen Min Stora Dag
350 000 kronor
- Svenska Läkaresällskapet
240 000 kronor
Det Söderbergiska Journalistpriset med seminarium och omkostnader
- ★ Söderlind, Solfrid
Nationalmuseum
250 000 kronor
Forskning och seminarier inför utställningen Härskar Konst. Napoleon, Karl Johan, Alexander
- ▲ Ulin, Jonna
Mölnåls stad/Mölnåls museum
2 182 000 kronor
Tidsresan – ett dataspel om Mölnåls oskrivna historia
- ▲ Wallheim, Henrik
Uppsala universitet
300 000 kronor
Fiktionsprosorna i Sverige 1766–1810
- Wallsten, Lars
Göteborgs universitet
30 000 kronor
Avslutande av doktorandutbildning
- ▲ Wilson, Olle
Uppsala universitet
100 000 kronor
Raffinerade rum – Visuella värde mekanismer i svensk bensinhandel 1930–1970
- ★ Öquist, Gunnar
Kungl. Vetenskapsakademien
200 000 kronor
De samhälleliga konsekvenserna av en icke fungerande psykiatrivård
- ★ Öquist, Gunnar
Kungl. Vetenskapsakademien
3 082 000 kronor
En vetenskapsakademi för yngre forskare
- Öquist, Gunnar
Kungl. Vetenskapsakademien
460 000 kronor
Ingvar Lindqvistpriset 2010

Hur kan er forskning bidra till människors glädje?

Foto: Hans-Erik Karlsson

Prof. Anders Pehrsson, Linnéuniversitetet, söker konkurrenskraftiga marknadsstrategier för svenska miljöteknikföretag.

Projektet stöds av Ragnar Söderbergs stiftelse

– Tekniker för att minska människans påverkan på miljön utvecklas i takt med vårt miljömedvetande. Till miljöteknik hör bland annat teknik för avfallshantering, bullerdämpning, vindenergi, solenergi, energieffektivisering och luftrening. Effektivare företag inom miljöteknik bidrar till en bättre miljö och därmed till människors glädje.

Branschen för miljöteknik växer nu fram i snabb takt och det finns stora möjligheter inte minst för svenska företag på marknaden. Men för att utveckla en konkurrenskraftig marknadsstrategi för ett företag är det viktigt att identifiera vad som driver marknadsexpansion och lönsamhet. En marknadsstrategi består här av företagets produkt/marknadsområde och hur företaget skiljer sig från konkurrenterna. Trots ämnets praktiska och teoretiska betydelse har vi mycket begränsad kunskap om effekter av konkurrensbarriärer och konkurrenters strategier på ett företags marknadsstrategi.

Till de centrala frågorna för detta projekt hör därför: Hur uppfattar ett miljöteknikföretag konkurrensbarriärer för expansion? Hur påverkas företagets marknadsstrategi av konkurrenters strategier? Med sådan kunskap som grund kan en modell tas fram för utveckling av en konkurrenskraftig strategi för ett miljöteknikföretag och generaliseringar ska kunna göras till företag i allmänhet.

Foto: Privat

Dr Elisabet Jerlhag, Sahlgrenska akademien, studerar aptithormonet ghrelin och dess roll i hjärnans belöningssystem.

Projektet stöds av Torsten och Ragnar Söderbergs stiftelser

– Alkoholberoende är ett kroniskt sjukdomstillstånd som drabbar cirka 2–8% av befolkningen. Det medför stort lidande för individen och anhöriga samt är ett stort samhällsproblem. Denna komplexa sjukdom innebär en årlig kostnad på flera miljarder kronor i Sverige och det finns ett stort behov för ytterligare behandlingsstrategier.

Forskning har visat att alkohol samspelar med hjärnans signalsubstanser på ett mycket komplext sätt. Målet med vår forskning är att öka förståelsen för de mekanismer som är involverade i alkoholberoende och skapa förutsättningar för utveckling av nya bättre läkemedel. Nyligen har vi visat att peptiden ghrelin är ett potentiellt mål för utveckling av nya behandlingsstrategier mot alkoholberoende. Det här är en helt ny infallsvinkel för forskningen kring alkoholberoende och dess behandling. Vår stora förhoppning är att genom forskning hitta nya vägar till alkoholavvänjning. Detta skulle innebära stora förtjänster för drabbade personers livskvalitet och samhället i stort.

Foto: HDK / Stefan Ideberg

Ulla Johansson innehar Torsten och Wanja Söderbergs professor i Design Management på Högskolan för Design och Konsthantverk i Göteborg.

Professuren stöds av Torsten Söderbergs stiftelse

– Design och design management kan kopplas till glädje på flera olika sätt. Skillnaden mellan god och mindre god design är ofta en fråga om hur mycket känsla – av glädje, nyfikenhet eller andra dimensioner – som finns i föremålen. De flesta människor vill hellre köpa något de blir glada och lyckliga över – och ju mer känslor något väcker desto mer åtråvärt är det i regel. Att styra designprocesser innebär därför till stor del att skapa förutsättningar för hur de emotionella glädjedimensionerna ska tas tillvara både i det slutliga erbjudandet och i skapandet av det.

Det finns också en helt annan koppling mellan design management och lycka, nämligen företagets lycka över goda resultat. Design är en allmänt underutnyttjad resurs i de flesta företag och organisationer – och därmed finns det utrymme för förbättringar i både verksamheten och resultatet.

Jag hoppas särskilt att vi ska få igång ett utnyttjande av designkompetensen och dess problemlösningsmetoder för att förbättra sjukvården och omsorgsverksamheten – och därigenom bidra till att göra sjuka och gamla människor gladare. Dessutom hoppas jag att vi ska få igång några riskprojekt med designer som katalysatorer för en positiv utveckling inom underleverantörsbranschen i Västra Götalandsregionen – en bransch som ju inte varit så lycklig de senaste åren.